

Literatuur:

Postmodernisme

Postmodernisme in de literatuur, BRD 1977 - 1989

Het begrip postmodernisme duidt in de kunst- en cultuurtheorie een stroming aan die zich afkeert van het literaire modernisme. Het postmodernisme gelooft niet in de maakbaarheid van de maatschappij. In de jaren zeventig en tachtig kreeg deze stroming in West-Duitsland steeds meer invloed op de literatuur.

Aangespoord door Franse filosofen als Foucault en Lacan raakte het begrip postmodernisme ook in Duitsland in zwang. Het postmodernisme is pessimistisch: de mens heeft met al zijn verstand de maatschappij uiteindelijk niet kunnen veranderen en verbeteren. Postmodernisten hielden op te geloven in de vooruitgang en de zin van het leven. Dit was een begrijpelijke opvatting gezien de spanningen van de Koude Oorlog en de mislukte pogingen tot maatschappelijke verandering.

De stroming was ook op de literatuur van toepassing. Schrijvers namen afstand van de vernieuwingsdrang die de modernistische literatuur aan het begin van de twintigste eeuw aan de dag had gelegd. Het modernisme straalde zekerheid uit en ging uit van vooruitgang, menselijk kunnen en ontwikkeling van de wetenschap. Het postmodernisme kenmerkte zich juist door een verregaande twijfel aan de waarheid en de mogelijkheid van kennis en aan de zin van het bestaan. Postmodernistische literatuur wordt geschreven in een veelvoud van stijlen en vormen en gaat vaak uit van emotie.

In 1985 verscheen de succesvolle roman 'Das Parfum' van Patrick Süskind. De roman vertelt het verhaal van Jean Baptist Grenouille. Hij is geboren in Parijs, wordt verstoten door zijn moeder en moet zich alleen door het leven zien te slaan. Zijn overontwikkelde reukorgaan maakt hem geknipt als parfummaker. Grenouille is haast onmenselijk egoïstisch en heeft maar één streven: het samenstellen van de ultieme geur.

Süskind gebruikte magisch-realistische elementen en werd geïnspireerd door de fantastische literatuur van E.T.A. Hoffmann en Edgar Allan Poe. Hij ontleende bewust motieven aan oudere werken. Deze intertekstualiteit is ook een belangrijk kenmerk van postmodernisme.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/464/postmodernisme>